

Forblad

Staalrørssituationen

-

Tidsskrifter

Arkitekten 1943, Ugehæfte

1943

Staalrørssituationen

Fra „Staalrørsudvalget af 1943“, som er en Fællesrepræsentation for Elektricitetsbranchens, Ingeniørernes og Arkitekternes Organisationer, har vi modtaget hosstaaende Skrivelse, hvori alle opfordres til frivilligt at begrænse Staalrørsforbruget efter nærmere fastlagte Linier. Situationen er meget prekær, og selv om denne Aktion derfor synes at komme i elvte Time, maa man dog haabe, at den vil mildne og afbøde de værste Følger af Staalrørmangelen, og man maa indtrængende opfordre alle Arkitekter til strengt at underkaste sig de givne Anvisninger af lige Hensyn til sig selv og til det hele Byggeri.

Medens det hidtil er lykkedes at fremskaffe elektrisk Installationsmateriel i nogenlunde det Omfang, som har været nødvendigt for at dække Behovet, har det i det sidste Aars Tid været meget vanskeligt at skaffe tilstrækkelig mange Staalrør til Installationerne, og disse Vanskeligheder er i den sidste Tid i stærk Tiltagen.

Fra de to danske Rørfabriker har Salget siden 1935, naar Salget i 1935 sættes til 100, været følgende:

1935.....	100	1939.....	113
1936.....	98	1940.....	67
1937.....	90	1941.....	54
1938.....	90	1942.....	60

1. Januar–30. April 1943 11

Importen af Staalrør har siden 1935 været yderst begrænset, man har derfor kunnet se bort fra at tage Hensyn til de importerede Kvantiteter.

Det store Salg i 1939 skyldtes for en væsentlig Del, at der i Slutningen af 1939 fandt Opkøb Sted fra Installatørernes Side, men de Lagre, som dengang dannedes hos Installatørerne, er nu opbrugt, og der maa regnes med, at der nu kun staar de Staalrør til Disposition, som Fabrikerne kan levere.

Undertegnede Foreninger, der sammen har drøftet den Situation, der herved opstaar, har derfor ment, at det maatte være rigtigt at henlede alle interesseredes derunder særlig Arkitekters og raadgivende Ingeniørers Opmærksomhed paa den foreliggende Situation, idet man samtidig henstiller til dem at medvirke til, at de begrænsede Kvantiteter Staalrør, der kan ventes at blive stillet til Disposition, kun anvendes paa saadanne Steder, hvor Anvendelsen af Staalrør er absolut nødvendig, og iøvrigt at anvende andre Installationsmaader. Det vil derved være muligt at opretholde Muligheden for fortsat Udførelse af elektriske Installationer i betydelig større Udstrækning, end hvis Staalrørene anvendes i samme Omfang som hidtil. De Installationsformer, man kan anbefale, er dels Installation paa Porcelænsklemmer i Træklem-list, dels Installation i Isolerrør anbragt uden paa Væg og Mur.

Angaaende Anvendelsesomraadet for Klem-list og Isolerrør henvises til Elektricitetsraadets Cirkulære Nr. 23 af 10. Marts 1943.

I Handelsministeriets Bekendtgørelse af 15. August 1941 i Forbindelse med den Skrivelse, som Danske Elektricitetsværkers Forening den 11. Marts 1942

har udsendt med Handelsministeriets Billigelse, er udtrykkelig foreskrevet, at alle Lysinstallationer skal udføres paa en saadan Maade, at Materialeforbruget er mindst muligt, og at der, hvor det er hensigtsmæssigt, skal anvendes Installation med Klem-list eller Daaser i Stedet for Installation efter Sløjfe-metoden, og Foreningerne støtter derfor ogsaa deres Henvendelse til d'Herrer Arkitekter og raadgivende Ingeniører paa dette handelsministerielle Krav.

Der kan i denne Forbindelse peges paa, at der netop nu er kommet en Porcelænsklemme for 2 Ledninger paa Markedet af mindre Dimensioner end de hidtil anvendte, hvorefter en 2-Leder Klem-lists udvendige Dimensioner vil blive reduceret til 39 mm i Bredden og 18 mm i Højden. En Installation udført i saadan Klem-list er teknisk set fuldt paa Højde med Instal-lation i Staalrør.

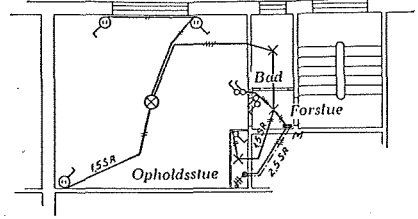
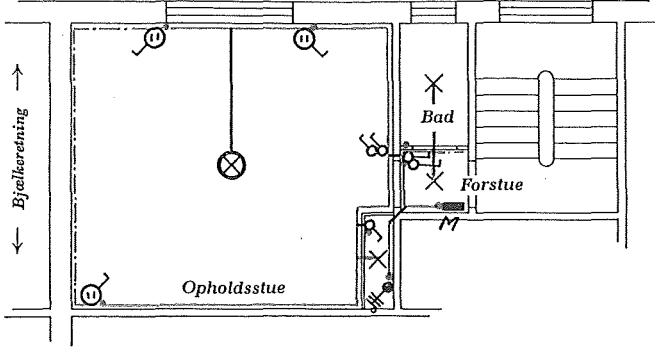
For Isolerrørs Vedkommende vil disse særligt kunne anvendes til Nedføringer paa Steder, hvor det ikke er nødvendigt at anvende skjult Installation, f. Eks. langs Vinduesgerikter, Dørgerikter og lign. Steder.

For at anskueliggøre de Besparelser, der kan opnaas ved at anvende Klem-list og Isolerrør, kan der hen-vises til hosstaaende Tegninger, der for en 1-Værelses Lejlighed i Etagebebyggelse, en 3-Værelses Lejlighed i Etagebebyggelse og 1 Bungalow viser dels Instal-lationerne udført efter det normalt anvendte Princip, dels Installationerne udført efter Systemet med Klem-list og Isolerrør. Man vil deraf se, at efter sidstnævnte System indskrænkes Staalrørsforbruget pr. Lampe-sted til ca. en Trediedel af det hidtil normale, skønt der i Bungalow'en er regnet med Staalrørsnedføringer til Stikkontakterne i Opholdsstuerne, og hvis der an-vendes Isolerrør til disse Nedføringer helt eller delvis, vil Staalrørsforbruget yderligere kunne indskrænkes. Med Hensyn til Gennemsnitsprisen pr. Lampe-sted for disse Installationer skal vi oplyse, at den for den 3-Værelses Lejlighed og for den 1-Værelses Lejlighed praktisk talt er den samme, hvorimod Installationen for Bungalow'en bliver lidt billigere, hvis Systemet med Klem-list og Isolerrør gennemføres.

Efter at Sagen har været behandlet i et Udvalg, hvori de underskrivende Foreninger har været repræsen-teret, og efter at Sagen derefter har været forelagt Foreningernes Bestyrelser, skal disse indtrængende henstille til deres Medlemmer hver især at følge de givne Anvisninger for derved at bidrage til at opret-holde Beskæftigelsen paa de elektriske Installationers Omraade og derigennem paa Byggeriets Omraade længst muligt.

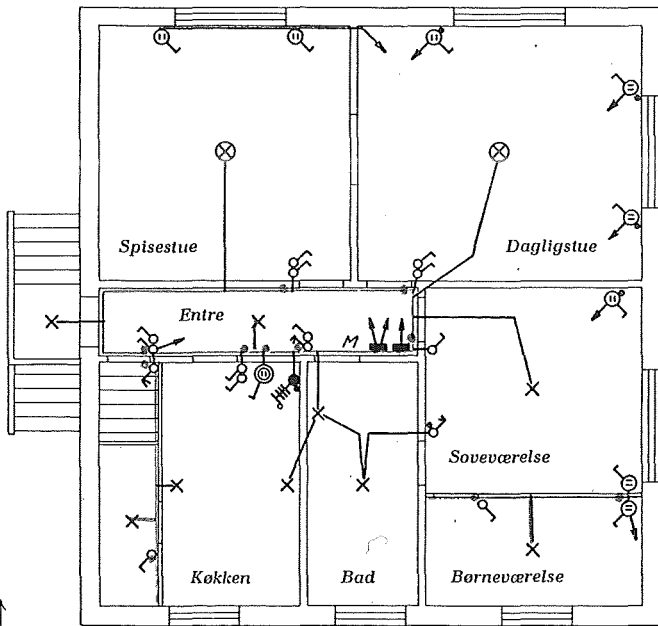
Som deres Repræsentanter i Udvalget har Forenin-gerne udpeget:

Dansk Arkitektforening: Arkitekt Erik Fisker. Aka-demisk Arkitektforening: Arkitekt H. G. Skovgaard. Dansk Elektrikerforbund: Formanden, Vald. Jensen. Elektroinstallatørernes Organisationer i København og Provinsen: Civilingeniør Poul Repsdorph. For-eningen af Fabrikanter og Grossister i Elektricitets-branchen: Civilingeniør E. Rager. Ingeniørsammen-

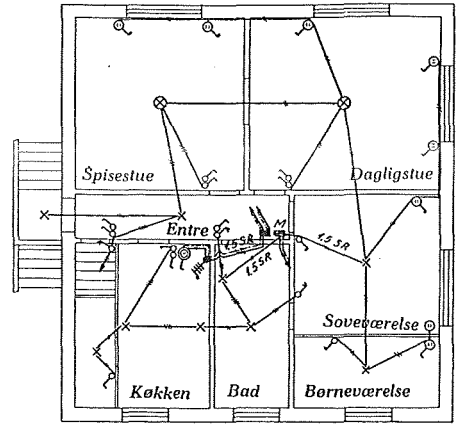

Installation i 1-Værelses Lejlighed

Den lille Plan viser Installationen udført efter det normalt anvendte Princip. Staalrør pr. Lampested: 4,5 m. Den store Plan viser Installation med Klemliste og Isolerrør, Staalrør pr. Lampested: 1,5 m. Etagehøjde 2,75 m.

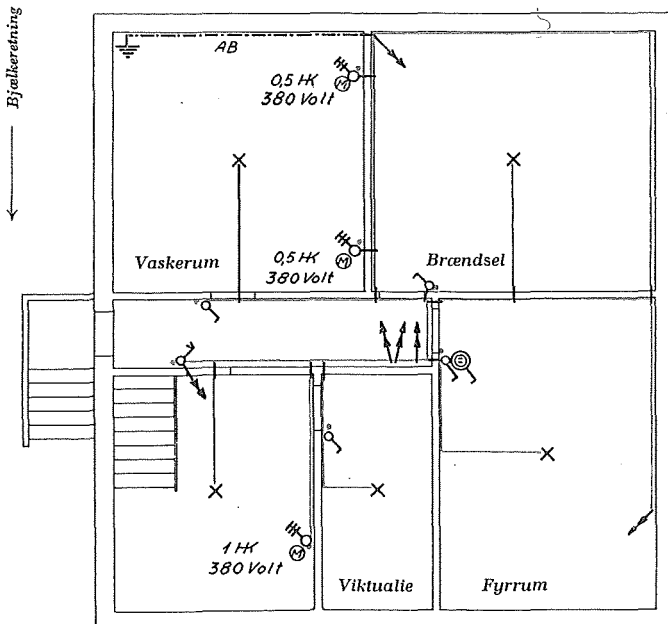

Plan af Stue

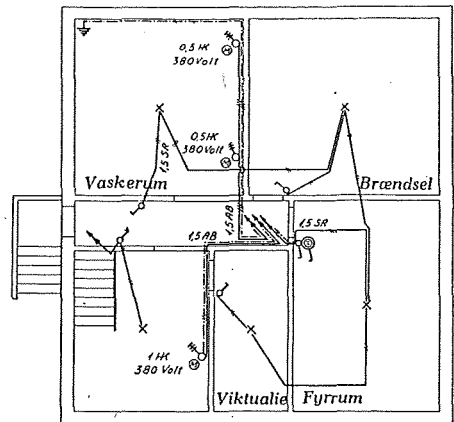

Installation i 1-Etages Eenfamiliehus

De 2 Principper anført for et Eenfamiliehus. Plan af Kælder er vist herunder. De smaa Planer angiver ældre Princip, Staalrør pr. Lampested 6,0 m, store Planer det nye Princip, Staalrør pr. Lampested: 2,0 m. Stueplan: Etagehøjde 2,85 m. Kælderplan: Etagehøjde 2,50 m.

Plan af Kælder

Ledersignaturer

Staalrør —————

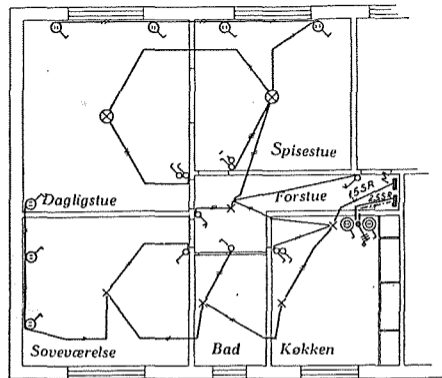
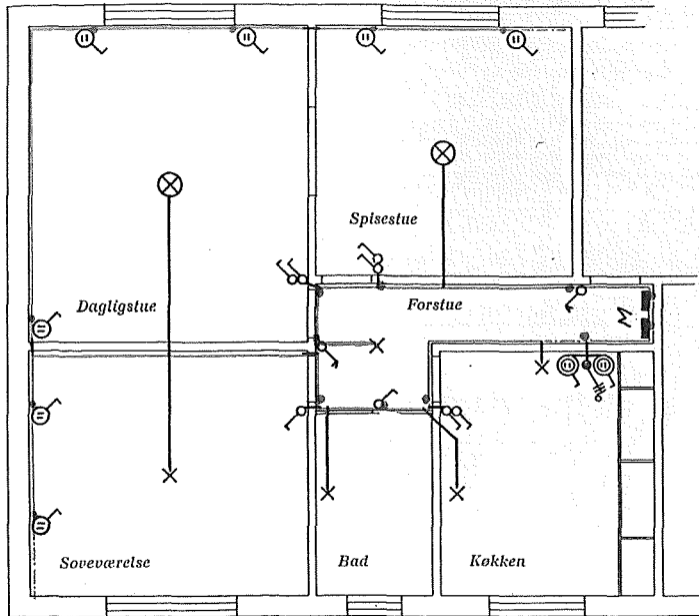
Isolerrør —————

Klemliste —————

Nedføring angives ved en Prik:

SR • PR • Kl. L •

Bjælkeretning

Installation i 3-Værelses Lejlighed

Den lille Plan viser ældre Princip, Staalrør pr. Lampested: 6,0 m.

Den store Plan viser den nye Installationsform, Staalrør pr. Lampested: 2,0 m. Etagehøjde: 2,80 m.

slutningen: Ingeniør W. G. Jensen. Foreningen af raad-
givende Ingeniører: Civilingeniør Mogens Balslev.
Eventuelle Henvendelser til Udvalget angaaende
principielle Spørgsmaal Sagen vedrørende bedes ret-
tet til Kontorchef H. Iversen, Nybrogade 28, Central
14421 og 15921.